

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก
อำเภอเมือง จังหวัดเลย

DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE OF THE PEOPLE IN SRI SONG RAK SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, LOEI PROVINCE

ภาวิณี แสงนา¹, สุขพัฒน์ อนนท์จารย์² และ วีรณัฐ พรหมจักร^{3*}

Pavinee Sangnak¹, Sukhaphat Anonjarn² and Weernuch Promjak^{3*}

นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง E-mail : Pavinee.sang@mbu.ac.th, โทร: 062-1412958¹

Master of Political Science, Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus, E-mail : Pavinee.sang@mbu.ac.th,

Tel: 062-1412958¹

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

E-mail : gays.2515@hotmail.com, โทร: 062-1412958²

Associate Professor Dr., Lecturer in the Master of Political Science Program, Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang

Campus, E-mail : gays.2515@hotmail.com, Tel: 062-1412958

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง E-mail : weranuch13032525@gmail.com,

โทร: 081-4716915^{3*}

Lecturer in the Master of Political Science Program, Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus,

E-mail : weranuch13032525@gmail.com, Tel: 081-4716915^{3*}

Corresponding author E-mail: E-mail : weranuch13032525@gmail.com*

Received: 28 July 2025; Revised: 18 December 2025; Accepted: 25 December 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 2) เปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้กำหนดมาจากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 381 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติด้วยสถิติ t-test Independent และความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีระดับที่เห็นด้วยมาก 2) ประชาชนที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งที่มี สถานภาพสมรส เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันมีความเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะ คือ การมีจิตใจที่ปรารถนาการปกครองแบบประชาธิปไตย ความยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ควรมีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล ควรเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

คำสำคัญ : วัฒนธรรมทางการเมือง, ประชาธิปไตย, ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of democratic political culture among the people in Sri Song Rak Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Loei Province; 2) compare the democratic political culture among people classified by personal characteristics; and 3) explore guidelines for developing a democratic political culture in the community. The sample consisted of 381 eligible voters residing in the Sri Song Rak Subdistrict Administrative Organization. The research instrument was a questionnaire, divided into three sections: (1) general information about the respondents, (2) democratic political culture, and (3) suggestions for developing democratic political culture. Data were collected using questionnaires and analyzed using statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, and one-way ANOVA.

The findings revealed that

1) The overall level of democratic political culture among the people in Sri Song Rak Subdistrict Administrative Organization was high (agree level). 2) There were no statistically significant differences in democratic political culture based on marital status, gender, age, education level, occupation, and monthly income. 3) Suggestions for development include

fostering a democratic mindset, emphasizing the value and dignity of individuals, building confidence in people's abilities, and promoting respect for others' rights and freedoms.

Keywords: Political culture, Democracy, Eligible voters

บทนำ

ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งถือเป็นหลักการพื้นฐานที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและมีสิทธิในการกำหนดทิศทางการปกครองผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในรูปแบบทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตยไม่อาจอาศัยเพียงกลไกทางรัฐธรรมนูญหรือโครงสร้างการเมือง หากแต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ซึ่งหมายถึง ระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของประชาชนที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย อาทิ การเคารพสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความอดกลั้น และการมีส่วนร่วมอย่างสันติในกิจกรรมทางการเมือง (สุชาติ เศรษฐมาลินี, 2561) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทยยังคงเผชิญอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากมรดกทางวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในวิถีชีวิตของคนไทยมายาวนาน (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2558) ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากมีทัศนคติที่เน้นความเชื่อฟังยอมรับอำนาจ และพึ่งพาบุคคลมากกว่าหลักการ ในขณะที่ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยยังไม่ลึกซึ้งหรือมั่นคง

แม้ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 แต่การเปลี่ยนแปลงกลับเกิดขึ้นเฉพาะในระดับโครงสร้าง มิได้เปลี่ยนผ่านถึงระดับวัฒนธรรมการเมืองอย่างแท้จริง การรัฐประหารหลายครั้งตลอดหลายทศวรรษยิ่งตอกย้ำถึงความเปราะบางของประชาธิปไตยไทย และสะท้อนถึงการขาดรากฐานวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็ง (ประมวล รุจนเสรี, 2551) ในบริบทของสังคมไทยระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นเวทีสำคัญที่สามารถส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของตนเองในฐานะพลเมือง เช่น การขาดความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมอย่างจำกัด หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะเมื่อได้รับผลประโยชน์โดยตรง (สุรสิทธิ์ วชิรขจร, 2562) วัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับฐานรากจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน การสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิของตนเอง การมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และการร่วมกันกำหนดอนาคตของชุมชน

เป็นแนวทางที่จำเป็นในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้อย่างเป็นระบบมาก่อน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก รวมถึงการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบายสำหรับการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

สมมติฐานงานวิจัย

เพศ ต่างกันมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

- อายุ ต่างกันมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

- ระดับการศึกษา ต่างกันมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

- อาชีพ ต่างกันมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

- รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในชุมชนท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วยประชาชนจากทั้งหมด 11 หมู่บ้าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 8,026 คน ประชากรกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่มีบทบาทโดยตรงในกระบวนการประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น ทั้งในฐานะผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและสามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการคำนวณพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมมีจำนวน 381 คน ซึ่งถือเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สำหรับกระบวนการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรักเป็น “ชั้นภูมิ (stratum)” จากนั้นจึงคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรจริงในพื้นที่ วิธีการดังกล่าวช่วยลดความเอนเอียงของการสุ่มตัวอย่าง และทำให้กลุ่มตัวอย่างสะท้อนโครงสร้างประชากรของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

ภายหลังการแบ่งชั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างภายในแต่ละหมู่บ้านด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้การจับสลากแบบไม่แทนที่ เพื่อให้ประชาชนทุกคนในแต่ละหมู่บ้านมีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างเท่าเทียมกัน กระบวนการสุ่มตัวอย่างในลักษณะนี้ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย และทำให้ข้อมูลที่ได้สามารถอ้างอิงแทนประชากรในพื้นที่ศึกษาได้อย่างมีความถูกต้องตามหลักวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) แบบวัดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยใน 8 ด้าน เช่น ความเชื่อมั่นในประชาธิปไตย การเคารพกติกา และการไม่ฝักใฝ่เผด็จการ เป็นต้น และ (3) คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะจากประชาชน

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.6–0.8 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างภายนอกพื้นที่ จำนวน 30 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.979 แสดงถึงระดับความเชื่อมั่นที่สูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อนัดหมายและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน 2568 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วนจำนวน 381 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับ 100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของระดับวัฒนธรรมทางการเมืองตามปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ รายได้ และการศึกษา

การแปลผล ใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพสมรส สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 53.81 ที่เหลือสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 46.19 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.44 ที่เหลือเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 27.56 มีอายุระหว่าง 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.75 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.22 และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.03 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.93 รองลงมาคือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.22 และจบปริญญาตรี ร้อยละ 9.71ที่เหลือจบอนุปริญญา และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 6.04 และร้อยละ 2.10 ตามลำดับ โดยเป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.23 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34.12 และอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 17.32 มีเพียงส่วนน้อยที่มีอาชีพ พนักงานบริษัท และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 9.45 และร้อยละ 7.87 ตามลำดับ และมีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.24 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 10,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.83 และรายได้ระหว่าง 25,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.94 ที่เหลือรายได้ระหว่าง 50,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.89 และรายได้มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับผลการวิเคราะห์ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจากทั้ง 8 ด้าน พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีระดับ ที่เห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน พบว่า มีความเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความยึดมั่นเชื่อถือในหลักความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ ด้านความเคารพกติกาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยบมีค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้านเท่ากัน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านจิตใจไม่ฝักใฝ่เผด็จการ ($\bar{X} = 3.83$) ด้านจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการไว้วางใจและการมองโลกในแง่ดี ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.73$) ผู้วิจัยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ประชาธิปไตย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยสามารถปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) และความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็น การปกครอง ของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ($\bar{X} = 3.94$) มีความเชื่อมั่นว่าประชาชนของไทยมีความเข้าใจในระบบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 3.88$) และมีความเชื่อมั่นว่าในการไปเลือกตั้งถือว่าเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเพียงวิธีการเดียวในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.76$)

2) ด้านความยึดมั่นเชื่อถือในหลักความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นเพียงใดว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีโดยกำเนิด ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นว่าประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.99$) มีความเชื่อมั่นว่าศักดิ์ศรีของมนุษย์ไม่สามารถลบล้างได้ ($\bar{X} = 3.94$) มีความเชื่อมั่นว่าสังคมมี

หน้าที่ปกป้องและส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน ($\bar{X} = 3.92$) และมีความเชื่อมั่นว่าการศึกษาคควรเน้นย้ำถึงความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($\bar{X} = 3.89$)

3) ด้านความเคารพสิทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นในรัฐบาลต่อการบริหารประเทศให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงกฎระเบียบในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในเรื่องการเคารพสิทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.88$) มีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยนั้นเสียงข้างน้อยต้องได้รับการคุ้มครองเพื่อเป็นหลักประกันว่าการแก้ปัญหา นั้นจะทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 3.88$) มีความเชื่อมั่นเพียงใดถ้าพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลเพราะพรรคนั้นได้ สส. มาจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ($\bar{X} = 3.86$) และมีความเชื่อมั่นเพียงใดว่าระบบรัฐสภาไทยไม่ควรมีพรรคฝ่ายค้านเพราะอย่างไรก็ไม่สามารถตรวจสอบรัฐบาลได้ ($\bar{X} = 3.86$)

4) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นในการที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนทุกครั้งเมื่อมีการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ มีความเชื่อมั่นว่าประชาชนควรมีสิทธิในการถอดถอนหรือเรียกร้องร้องให้ข้าราชการหรือนักการเมืองที่มีพฤติกรรมการทุจริต ($\bar{X} = 3.89$) มีความเชื่อมั่นเพียงใดว่าการเมืองที่มีความขัดแย้งและมีการทุจริตกันมากประชาชนไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.88$) มีความเชื่อมั่นในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นวิถีทางที่ดีที่สุดในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.87$) และมีความเชื่อมั่นเพียงใดกับการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ไม่ควรมีการเมืองภาคประชาชนเพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวาย ($\bar{X} = 3.86$)

5) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นในการรักษากฎระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดในสังคมเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในการรักษากฎระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดในสังคมเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.84$) มีความเชื่อมั่นว่าประชาชนแต่ละคนมีศักยภาพ

ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมให้เจริญก้าวหน้า ($\bar{X} = 3.81$) มีความเชื่อมั่นในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐ ($\bar{X} = 3.81$) มีความเชื่อมั่นในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ($\bar{X} = 3.80$) และมีความเชื่อมั่นเพียงใดว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งจะแนเสียงของเราสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.78$)

6) ด้านจิตใจไม่ฝักใฝ่เผด็จการ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นว่าข้าราชการต้องเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาและห้ามวิพากษ์วิจารณ์ผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในประเทศไทยต้องมีผู้นำทางการเมืองจากรัฐประหารเท่านั้นบ้านเมืองจึงจะสงบสุข ($\bar{X} = 3.78$) มีความเชื่อมั่นในการมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้นำเพียงคนเดียวเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.75$) มีความเชื่อมั่นเพียงใดว่าประชาชนสมัยนี้กระด้างกระเดื่องไม่ให้เกิดริชการเหมือนในอดีต ($\bar{X} = 3.74$) และมีความเชื่อมั่นในสถานการณ์ของประเทศที่เกิดวิกฤติทางการเมืองขึ้นทหารควรจะเข้ามาควบคุมสถานการณ์แทนตำรวจ ($\bar{X} = 3.70$)

7) ด้านการไว้วางใจและการมองโลกในแง่ดี วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นกับบุคคลที่ไม่ได้มีการศึกษาน้อยก็ยังมีอิสระในการเลือกดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตของตนเอง ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในความคิดเห็นที่แตกต่างของกลุ่มในสังคมนั้นจะนำไปสู่การพัฒนาทางการเมือง ($\bar{X} = 3.73$) มีความเชื่อมั่นว่าคนเราโดยทั่วไปอาจมีนิสัยเห็นแก่ตัวมาตั้งแต่กำเนิด จึงต้องใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยสังคมจึงจะสงบสุข ($\bar{X} = 3.72$) มีความเชื่อมั่นในการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนใหญ่ก็เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ($\bar{X} = 3.72$) และมีความเชื่อมั่นในความจริงที่คนส่วนใหญ่เป็นคนดีไม่ชอบเอาเปรียบและสามารถปกครองตนเอง ($\bar{X} = 3.70$)

8) ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อพบว่า พบว่า มีความคิดเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความเชื่อมั่นเพียงใดที่เราควรเชื่อฟังหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผู้มีอำนาจ

มีคะแนนจะเป็นภัยแก่ตนเอง ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นว่าควรมีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.85$) มีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และทำให้เกิดผลเสีย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเชื่อมั่นกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นประเด็นสาธารณะ ($\bar{X} = 3.82$) และมีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะอาจทำให้เสียเวลาในการดำรงชีพ ($\bar{X} = 3.79$)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการแสดงออกของประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งที่มี สถานภาพสมรส เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน การวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย จำนวน 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ย t-test for Equality of Means โดยรวม พบว่า ค่า t-test = 0.312 และค่า p-value = 0.764 ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ผลการเปรียบเทียบเพศต่างกันมีความเห็นต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) พบว่า ค่า F-test = 0.401 และค่า p-value = 0.219 ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า พบว่า ผู้ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) พบว่า ค่า F-test = 1.628 และค่า p-value = 0.166 ซึ่งมากกว่า 0.05 โดยรวม พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) พบว่า ค่า F-test = 0.902 และค่า p-value = 0.463 ซึ่งมากกว่า 0.05 โดยรวม พบว่า ผู้ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) พบว่า ค่า F-test = 0.1185 และค่า p-value = 0.315 ซึ่งมากกว่า 0.05 โดยรวม พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ข้อเสนอแนะ คือ ผู้คนมีจิตใจที่ปรารถนาการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ควรมีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล ควรเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ควรมีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การยึดถือในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย และควรสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐาน โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จากการวิจัยพบว่า โดยรวมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.52) เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน พบว่า มีความเห็นระดับที่เห็นด้วยทุกด้าน

ผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าหลักการประชาธิปไตยในเชิงค่านิยมพื้นฐาน เช่น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค และการเคารพกติกา ได้รับการยอมรับในระดับจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการมีประสบการณ์ร่วมกับการเมืองท้องถิ่นผ่านการเลือกตั้งและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของ Almond และ Verba ที่ชี้ว่าการมีประสบการณ์ทางการเมืองในระดับใกล้เคียงตัวมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมค่านิยมประชาธิปไตย

นอกจากนี้ การไม่พบความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคล อาจอธิบายได้ว่าบริบทชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมค่านิยมทางการเมืองมากกว่าลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งสะท้อนลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับชุมชนที่มีการถ่ายทอดค่านิยมร่วมกันผ่านเครือข่ายทางสังคมและความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด แนวคิด Sydney Verba (1965) ได้ให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อเกี่ยวกับแบบแผนของกิจกรรมทางการเมืองและสถาบันทางการเมือง โดยไม่ได้หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ทางการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งหมด หากแต่หมายถึง สิ่งที่ประชาชนเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้น ความเชื่อเหล่านี้ อาจจะอยู่ในหลายลักษณะ เป็นความเชื่อในแง่ประจักษ์ในวิถีชีวิตที่เป็นจริงในทางการเมือง หรือเป็นความเชื่อในเป้าหมายหรือค่านิยมที่ควรเข้ามาใช้ปฏิบัติและสอดคล้องกับงานวิจัย พระชนันท์พิภักษ์ อริยมณี และคณะ (2565) ผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรักมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมพื้นฐานด้านประชาธิปไตย เช่น การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การยอมรับกติกา และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้รับการยอมรับในระดับจิตสำนึกของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพะเยา ที่พบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน (พระชนันท์พิภักษ์ อริยมณี และคณะ, 2565) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเชิงเปรียบเทียบ จะพบความแตกต่างเชิงบริบทที่สำคัญ กล่าวคือ งานวิจัยในพื้นที่เทศบาลเมืองพะเยามุ่งศึกษา “ผู้นำชุมชน” ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจและการบริหารจัดการท้องถิ่น จึงอาจมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เข้มข้นและแตกต่างกันตามขนาดหรือบริบทของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ผลการวิจัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก ซึ่งมุ่งศึกษาประชาชนทั่วไป ไม่พบความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลหรือบริบททางสังคม ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า “สถานะและบทบาททางการเมือง” ของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อรูปแบบการแสดงออกของวัฒนธรรมทางการเมือง กล่าวคือ ผู้นำชุมชนอาจมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติการทางการเมืองในระดับที่ลึกและเข้มข้นกว่าประชาชนทั่วไป ส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ

ประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันตามบริบทของชุมชนหรือโครงสร้างทางการเมือง ขณะที่ในระดับประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองอาจถูกหล่อหลอมผ่านประสบการณ์ร่วมในชีวิตประจำวันและเครือข่ายทางสังคมในชุมชน ทำให้เกิดลักษณะค่านิยมทางการเมืองที่ค่อนข้างเป็นเนื้อเดียวกัน

ในเชิงการพัฒนา ผลการวิจัยทั้งสองพื้นที่ที่มีจุดร่วมที่สำคัญ คือ การเน้นบทบาทของการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ และความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ทั้งในกลุ่มผู้นำและประชาชนทั่วไป ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องดำเนินควบคู่กันทั้งในมิติของโครงสร้างการปกครองและการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชนในทุกระดับ

2. เปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการแสดงออกของประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน การวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย จำนวน 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ พบว่า $p\text{-value} = 0.764$ ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้านดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ ผลการศึกษาของ จรรย์ ทูมตาลเดี่ยว (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่พบว่า ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ไม่แตกต่างกัน

ข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัด

ปทุมธานี พบว่าประชาชนที่มี อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ข้อเสนอแนะ คือ จากผลการวิจัยสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นมิได้เกิดขึ้นจากโครงสร้างหรือกลไกทางการเมืองเพียงอย่างเดียว หากแต่จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทัศนคติและจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชนควบคู่กันไป โดยเฉพาะการปลูกฝังจิตใจที่ปรารถนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง และผู้อื่น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคคล การเคารพสิทธิเสรีภาพ และการยึดถือกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่และกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็น การตรวจสอบการใช้อำนาจ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรมุ่งเน้นการพัฒนา “คุณภาพของการมีส่วนร่วม” มากกว่าปริมาณ โดยเน้นให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม อันจะนำไปสู่การหล่อหลอมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษา จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบด้าน การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่นของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนยังขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะรัฐบาลหรือผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้ง ผลการค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดเชิงวัฒนธรรมและเชิงโครงสร้างของการเมืองท้องถิ่น ที่ยังไม่เอื้อต่อการแสดงออกทางการเมืองอย่างเสรีและปลอดภัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่ควรดำเนินการต่อ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนา พื้นที่และกลไกการมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยออกแบบเวทีสาธารณะหรือกระบวนการรับฟัง

ความคิดเห็นที่ลดลำดับชั้นอำนาจ และสร้างบรรยากาศที่ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ที่มุ่งปรับปรุงการทำงานของภาครัฐ

2. ควรมีการส่งเสริม การเรียนรู้ด้านทักษะการสื่อสารและการวิพากษ์อย่างสร้างสรรค์ ให้กับประชาชนในระดับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมอบรม การเสวนาชุมชน หรือการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสิทธิ เสรีภาพ และบทบาทของพลเมืองในกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อช่วยลดความเชื่อว่าการวิพากษ์วิจารณ์ผู้มีอำนาจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง

3. เชิงนโยบาย ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นความจำเป็นในการสร้าง กลไกคุ้มครองการแสดงความคิดเห็นในระดับท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระบบรับข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะที่สามารถติดตามผลได้ และมีการตอบสนองจากหน่วยงานรัฐอย่างโปร่งใส ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่าง ประชาชนในเขตเมืองและชนบท เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงพื้นที่และปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมทางการเมือง

2. ควรขยายขอบเขตพื้นที่การวิจัยในระดับจังหวัดหรือระดับภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถยืนยันความถูกต้องของ แนวคิดเชิงทฤษฎีด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้ในมิติต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรมย่อยในแต่ละท้องถิ่น

3. เสนอให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อเข้าใจแรงจูงใจและอุปสรรคของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นต่อผู้มีอำนาจ

4. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่ของการแสดงออกเชิงการเมือง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและประชาชนรุ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

จรัญ ทุมตาลเดี่ยว. (2564). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

ประมวล รุจนเสรี. (2551). ปฏิวัติวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: พรรคประชาชาติ.

- พระชนันท์พิทักษ์ อริยมณี (ธนภัทร์ภักดีกุล), พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรตร ธีรธมโม), & สมยศ ปัญญามาก.
(2565). **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำชุมชนในเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา**. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 9(3), 1–17.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2558). **วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาประชาธิปไตย**. รัฐสภาสาร, 63(4), 71–90.
- พฤทธิสาด ชุมพล. (2548). **ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2548). **การเมือง: แนวคิดและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สุชาติ เศรษฐมาลินี. (2561). **วัฒนธรรมทางการเมืองไทย: ปัจจัยและพลวัตทางการเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2562). **การเมืองและการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร, & คณะ. (2566). **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนไทยในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี**. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(5), 1–15.
- Verba, S. (1965). **Comparative political culture**. In L. W. Pye & S. Verba (Eds.), *Political culture and political development* (pp. 512–560). Princeton, NJ: Princeton University Press.